

DOI 10.31651/2524-2660-2020-2-118-125

ORCID 0000-0003-1734-6430

**ГОЛОВЧЕНКО Гліб Олександрович,**

кандидат педагогічних наук, доцент, директор

Коледж преси та телебачення, м. Миколаїв

*e-mail:* g.golovchenko@gmail.com

УДК 37.014.22:316.774]:061.2(477)(045)

**АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ЦЕНТРІВ МЕДІАОСВІТИ В УКРАЇНІ**

*Епоха цифрового суспільства вимагає від нинішніх громадян вільного володіння новими навичками для успішного використання можливостей новітньої реальності – медіаінформаційними. Відтак, все більшої вагомості набуває медіаосвіта. Україна вже має певний позитивні*

*здобутки з провадження медіаосвіти. У публікації здійснено спробу систематизувати набутий досвід через призму діяльності медіаосвітніх центрів.*

*Було використано комплекс теоретичних методів дослідження для вивчення напрямів*

провадження вітчизняної медіаосвіти: огляд літератури, відбір і її осмислення результатів, їх систематизація та визначення перспектив. Описано діяльність 3 визнаних вітчизняних центрів медіаосвіти: Інституту соціальної та політичної психології, Інституту вищої освіти Національної академії педагогічних наук України та Інституту екології масової інформації. Узагальнення та систематизація їх медіаосвітньої діяльності уможливили виокремлення наступних критеріїв: історичного, методичного, прогностичного.

Завдяки їх використанню, було визначено й 2 нових медіаосвітніх центри: Академія преси України та Коледж преси та телебачення у м. Миколаїв. Проаналізовано історію їх створення, особливості розроблення та впровадження науково-навчально-методичного забезпечення, окреслено напрями їх подальшої діяльності. З'ясовано, що всі центри є схожими за своєю місією – медіапросвітницькою діяльністю. Водночас їх відмінності проявляються в практичному провадженні медіаосвіти.

**Ключові слова:** медіаосвіта; центри; Україна; медіаосвітня діяльність; аналіз.

**Постановка проблеми.** Кардинальні трансформації сучасного суспільства, зумовлені процесами глобалізації, інформатизації, інтеграції, проявляються вже у всіх сферах діяльності людства: економічній, технологічній, соціальній, і водночас у ви-кликах, які ще потребують свого вирішення. Одним із таких викликів є надзвичайний масив інформації, доступний кожній людині лише за одним порухом мишки. Епоха цифрового суспільства вимагає від нинішніх громадян вільного володіння новими навичками для успішного використання можливостей новітньої реальності. Серед особливо вагомих навичок, які вважаються життєво необхідними, є медіаосвітні, чи як їх нині називають медіаінформаційні. Медіаосвіта має розвивати в комплексі технічні, когнітивні, соціальні, громадянські та творчі здібності, які дозволять кожному громадянину отримати вільний доступ до інформації, оволодіти навичками критичного мислення, свідомо й відповідально взаємодіяти з медіа та один з одним. ЮНЕСКО визнає медіаосвіту окремим напрямом освіти, оскільки вона допомагає людині усвідомити способи використання масової комунікації в суспільстві; аналізувати медіатексти та критично оцінювати запропоновані в них цінності, політичні, соціальні, комерційні та культурні інтереси, а також створювати і ширити через мас-медіа власні медіатексти [1].

Усвідомлюючи роль медіаосвіти у розвитку соціально-відповідального суспільства та з урахуванням викладеного вище, провідні країни світу почали активно впроваджувати медіаосвіту в освітній процес ще з

середини минулого століття і натепер набули важливого досвіду як у розвитку медіаосвітніх навичок суб'єктів навчання: учнів, студентів і педагогічного персоналу, підростаючого покоління і дорослих, так і у формальній і неформальній освіті. У порівнянні з ними, Україна ще тільки робить перші кроки в цьому напрямку, проте вже має певні здобутки.

**Аналіз основних досліджень і публікацій.** Зважаючи на викладене вище та з метою більшої популяризації результатів наукових пошуків саме вітчизняних науковців, в цій частині викладу здійснимо аналіз основних наукових публікацій винятково українських вчених. Загалом, аналіз вітчизняної наукової літератури з теми дослідження свідчить про глибокий інтерес вітчизняних науковців до проблем теоретичного, так і практичного характеру провадження медіаосвіти. Фундаментальні основи медіаосвіти та медіаграмотності, її концептуальні засади розкрито у низці досліджень таких українських вчених, як В. Іванов, Т. Іванова, О. Ковнешинська Г. Онкович, Б. Потятинник, Г. Почепцов. Велику частку займають дослідження практичної реалізації медіаосвіти у закладах освіти України, зокрема у працях О. Боришполець, Р. Бужикова, О. Волошенюк, А. Найдюнової та ін.

Варто згадати, що питання сучасного стану і перспектив розвитку медіаосвіти в Україні були предметом аналізу в роботах Д. Бачинського, М. Коропаткіна, Т. Слабошевської, І. Смекаліна. Разом з тим, зважаючи на динаміку змін у галузі медіаосвіти, нові напрацювання вчених і практиків, ситуація з медіаосвітою та медіаграмотністю населення не є фіксованою раз і назавжди: простежуються нові медіаосвітні тенденції, набувається та поширюється досвід провадження медіаосвіти, з'являються нові виклики. Відтак, актуальним і цілком логічним, на нашу думку, є звернення до аналізу стану медіаосвіти в Україні та систематизації набутого нею досвіду.

**Мета дослідження** полягає в систематизації досвіду провадження медіаосвіти, набутого Україною, через призму діяльності медіаосвітніх осередків, та окресленні перспектив їх подальшого розвитку.

З огляду на мету дослідження, **методами** для її досягнення слугували теоретичний аналіз наукової, навчально-методичної літератури з проблеми вітчизняної медіаосвіти та значного масиву інформації з інтернет джерел; відбір та осмислення отриманих результатів з подальшою їх систематизацією за визначеними критеріями. Використання прогностичних методів дозволило

окреслити напрями подальшої діяльності центрів медіаосвіти в Україні.

**Виклад основного матеріалу дослідження.** Описуючи медіаосвітню діяльність, що проводиться на теренах України, вітчизняні дослідники медіаосвіти Т. Слабошевська, І. Смекалін [2] та ін. визнають, що сьогодні в Україні діють три потужних осередки медіаосвіти – у м. Києві (Інститут соціальної та політичної психології та Інститут вищої освіти Національної академії педагогічних наук України) та у м. Львові (Інститут екології масової інформації). Всі три центри активно займаються створенням навчальних програм та посібників, організують наукові конференції, присвячені медіаосвіті та працюють над проблемою впровадження такого напрямку в освітні заклади України.

Аналіз діяльності зазначених осередків, на нашу думку, відобразить тенденції розвитку медіаосвіти в Україні, сприятиме визначенню її особливостей та окресленню перспектив подальшого її розвитку. Розкриваючи їх медіаосвітню діяльність, особливу увагу звернемо на такі аспекти: історичний (простежимо історію створення осередку), методичний (здійснимо аналіз діяльності з позицій розроблення та популяризації науково-навчально-методичного забезпечення медіаосвіти), прогностичний (окреслимо перспективи діяльності на майбутнє). Ці аспекти слугуватимуть нам критеріями, за якими й буде проаналізовано діяльність центрів медіаосвіти в Україні.

Одним із перших вітчизняних медіаосвітніх осередків стала Лабораторія психології масової комунікації та медіаосвіти, яку очолює відома українська дослідниця Л. Найдьонова, доктор психологічних наук. Водночас Л. Найдьонова є науковий керівником Всеукраїнського експерименту з упровадження медіаосвіти у навчально-виховний процес вітчизняних закладів освіти. Лабораторію створено у 2006 р. як перший в Україні науковий підрозділ, що має за мету відстеження рівня медіакультури шкільної молоді та дорослого населення, осмислення методологічних і методичних підходів до розгортання медіаосвіти в системі загальноосвітньої школи [3]. Основою для її створення послугували багаторічні теоретико-методологічні здобутки досліджень інформаційного простору України, що проводились Інститутом соціальної та політичної психології з 1994 р. під керівництвом член-кореспондента НАПН України М.М. Слюсаревського.

Нині Лабораторія займається дослідженнями соціально-психологічних аспектів масової комунікації та організації медіаосвіти молоді, питаннями формування у

неї психологічної стійкості до соціально шкідливої інформації, готовності до ефективної взаємодії з інформаційним простором. Науково-педагогічний колектив має вагомі результати проведених досліджень, з яких назвемо розробку Концепції впровадження медіаосвіти в Україні 2010 р. та її нову редакцію 2016 р. [4; 5]; створення та реалізація на практиці вітчизняної соціально-психологічної моделі медіаосвіти, що поєднує в собі елементи захисного, естетичного, громадянського і творчого підходів; проведення Всеукраїнського медіаосвітнього експерименту; здійснення моніторингу медіакультури молоді. Також дієвими заходами з провадження медіаосвітньої діяльності Лабораторії є проведення медіаосвітніх шкіл і семінарів з практичної медіа освіти та розробка програм і методичного забезпечення шкільної та позашкільної медіаосвіти.

Привертає до себе увагу діяльність однієї із таких медіаосвітніх шкіл, що створена на базі Київського університету імені Б. Грінченка. У 2019 р. медіашкола офіційно відкрила четвертий сезон, початок якої було покладено сертифікатною програмою «Медіакомпетентність» для педагогів та психологів, для яких важливо знати найактуальніші тренди зі світу медіакомунікацій. Першими слухачами школи стали понад 80 учасників: директори шкіл, педагоги, викладачі, психологи з усієї України. Сьогодні тематика тренінгів медіашколи досить різноманітна: медіабезпека, медіапсихологія, медіавиробництво та сучасні медіа технології.

Перспективними напрямами роботи вказаного медіаосвітнього центру є:

- проведення досліджень медіапсихологічних засобів профілактики та подолання наслідків деструктивних інформаційних впливів на дітей та молодь;
- масове інтенсивне впровадження медіаосвіти в усіх областях України;
- включення до стандартів фахової підготовки та підвищення кваліфікації шкільних учителів за медіаосвітнім напрямом медіаінформаційної грамотності, медіакомунікаційної компетентності та критичного мислення;
- розвиток громадського медіаосвітнього руху;
- формування медіапсихологічної компетентності виробників медіа щодо захисту дитини в інформаційному просторі
- дослідження феномену психології медіатравматизації та шляхи подолання наслідків інформаційної війни, ролі медіа в психологічній реабілітації [3].

Ще одним потужним центром медіаосвіти в Україні донедавна вважався Інститут вищої освіти НАПН України, де під керівництвом знаного вітчизняного науковця у галузі медіаосвіти, лінгводидакта, медіапедагога Г. Онкович з 2000 до 2015 р. функціонував відділ теорії та методології гуманітарної освіти [2; 6].

Серед завдань, які виконувалися працівниками відділу, варто назвати упровадження медіаосвіти у систему вищої освіти за допомогою інтегрування медіаосвітніх технологій у професійну підготовку майбутніх спеціалістів; науково-методичне забезпечення різноманітних медіаосвітніх стратегій; розвиток медіаосвітньої культури фахівців як необхідного складника професійної культури [7].

Дослідження, що проводилися цим відділом та успішно захищені дисертації з медіаосвіти – свідчення того, що у питанні використання мас медіа в освітньому процесі, зокрема у вітчизняній вищій школі, є нагальним та актуальним. Творчим здобутком наукових працівників відділу стала низка авторських програм медіаосвітнього спрямування, які пройшли апробацію в освітніх закладах України.

Однак, у 2016 р. з переїздом Г. Онкович, цей центр змістився на південь України до Миколаївського інституту післядипломної педагогічної освіти, де вчена продовжила свої дослідження з медіаосвіти, й зокрема медіадидактики у вищій школі в науково-методичній лабораторії медіаосвіти, інструментальної медіадидактики та освітнього дизайну. У 2018 р. Г. Онкович – професор Київського національного медичного університету імені О. Богомольця, завідувач науково-дослідницької лабораторії «Формування особистості студента» цього ж вишу. Завдяки науковцям лабораторії реалізується авторській культурно-освітній проект з медіаосвіти «Школа медіаосвіти на Кінбурні», розроблений професором Г. Онкович. Його ідея виникла в рамках однієї з конференцій, де обговорювалися проблеми і перспективи розвитку медіаосвіти в українській вищій школі. Проектом передбачено проведення тренінгів та майстер-класів для вчителів загальноосвітніх шкіл, консультацій з блоково-тематичного планування навчальних тижнів, науково-педагогічні читання та багато іншого [8]. Експериментальним майданчиком для реалізації проекту стала Покровська ЗОШ (с. Покровка, Кінбурн). Влітку 2019 р. учасниками Школи медіаосвіти на Кінбурні було проведено перші науково-педагогічні професорські читання, де зі своїми доповідями виступили провідні вчені, науково-педагогічні працівники та учителі школи. Г. Онкович

започаткувала і веде також «Медіашколу професора Ганни Онкович» в мережі Фейсбук, як продовження реальної медіашколи на Кінбурні;

Перспективами подальшої медіа освітньої діяльності наукової школи Г. Онкович є розробка і провадження нової концепції професійної підготовки, яка включає медіаосвітні стратегії з метою формування медіаосвітньої культури як необхідної складової професійної культури майбутнього фахівця [9]. Крім того, перспективним напрямом подальшої діяльності наукової школи Г. Онкович вбачається співпраця та активізація медіаосвітньої діяльності громадських організацій в Україні.

Таким чином, цей осередок медіаосвіти можна ототожнити з науковою школою професора Г. Онкович, яка, фактично, і є тим генератором прогресивних ідей, наукових досліджень та реалізацій їх результатів у практиці діяльності закладів вищої освіти України. Нині її учні та послідовники активно впроваджують ідеї медіа освіти не лише в навчальний процес закладів середньої та вищої освіти, але й також у післядипломну освіту, зокрема через введення навчального курсу «Основи медіаосвіти» на курсах підвищення кваліфікації педагогічних працівників. Цей та подібні йому курси забезпечують «не лише формування знань із теорії медіаосвіти, а й, головне, формування вмінь професійно використовувати набуті знання в педагогічній практиці» [2, с. 13].

З огляду на викладене вище, локацію цього центру медіаосвіти вже не можна прив'язати до Інституту вищої освіти НАПН України. Доцільно розглядати його як окремий осередок медіаосвіти – центр медіадидактики Г. Онкович.

Інститут екології масової інформації, створений ще у 1999 р. на базі Львівського національного університету імені Івана Франка, результати його наукової та прикладної діяльності, є свідченням того, що Інститут, по праву, вважають одним із осередків медіаосвіти в Україні.

Науково-дослідницька діяльність Інституту зосереджена на трьох основних напрямках: медіафілософському (осмисленні функціонування та впливу масової комунікації, зокрема медіатехнологій, на культуру і цивілізацію), медіакритичному (аналіз медіа дискурсу) та медіаосвітньому, спрямованому на поширення знань про мас медіа серед широкого загалу, зокрема щодо психологічних загроз, пов'язаних з пропагандою і фальсифікацією, порнографією та екранним насильством [10]. Таким чином, інформаційне довкілля, середовище, створене, передусім, засобами масової інфор-

мації, є об'єктом досліджень Інституту екології масової інформації.

Натомість, прикладна спрямованість діяльності Інституту реалізується через розвиток в Україні медіаекології та медіаграмотності. Медіаекологія концентрується на філософському осмисленні впливу масової комунікації, у тому числі й медіатехнологій, на людську психіку зокрема і культуру загалом. Розвиток медіаграмотності передбачає більш прикладні аспекти, наприклад, як вберегти психіку дітей і підлітків від надміру насильства і порнографії.

Серед здобутків Інституту варто назвати організацію конференцій, семінарів, круглих столів, де обговорювалися тенденції та зміни в українській та світовій медіа освітній та медіапросвітній системах; публікацію наукових матеріалів у тематичних дайджестах журналу «Медіакритика»; видання електронного журналу «Медіаосвіта»; створення та поповнення новими матеріалами веб-сайту журналу; публікацію науково-популярних статей в масовій пресі; серію телепередач на 12-му каналі Львівського телебачення, які впродовж двох років (2000-2002 рр.) вів директор інституту Борис Потятиник. З ініціативи та за участю Інституту підготовлено 10 телепередач на теми: «Насильство в масовій комунікації», «Кримінальна журналістика», «Медіа і терор», «Глобалізація і медіа» та ін. [10].

У 2012 р. Інститут реалізував проект «Майстерні громадської медіакритики» спільно з кафедрою журналістики Таврійського національного університету ім. В. Вернадського та Регіональним центром Медіаосвіти та медіапсихології. Проект передбачав організацію та проведення публічних лекцій, круглих столів та дискусійних семінарів з провідними українськими журналістами та дослідниками медіа з актуальних проблем медіаосвіти та медіакритики.

Перспективами подальшої науково-прикладної діяльності Інституту екології масової інформації є реалізація нових проєктів: «Медіаосвіта» та «Медіакритика». Зупинимось детальніше на першому проєкті, оскільки саме він має безпосереднє відношення до провадження медіаосвітньої діяльності на теренах України. Проєкт має на меті поєднати дослідження негативного психологічного впливу медіа (зокрема екранного насильства, порнографії, надмірної реклами, фальсифікації та пропаганди) з розробкою відповідних методик роботи з молоддю, які б дозволили виробляти більш критичне сприйняття названих різновидів патогенної медіапродукції та формувати психологічну опірність до їхнього впливу [11].

На нашу думку, окрім описаних вище центрів медіаосвіти, варто згадати й Академію української преси (АУП) з її потужним науковим і навчально-методичним ресурсом забезпечення медіаосвіти в Україні.

АУП є неприбутковою, неурядовою та незалежною організацією, що була заснована у 2001 р. та підтримується європейськими та американськими організаціями. Її президентом є В. Ф. Іванов, а одним із засновників – Г. Г. Почепцов – знані в Україні та за кордоном вчені, пріоритетом наукових інтересів яких є медіаосвіта та її провадження в Україні. Місія АУП полягає у сприянні поінформованого та критичного споживання медіа українським суспільством та дотримання стандартів соціально-відповідальної журналістики в Україні. Виконання місії можливе через просування медіаосвіти громадян, створення медіаосвітньої мережі, створення та популяризація інформаційного продукту, який покликаний підвищувати рівень медіаграмотності суспільства, організація різних заходів, в результаті яких працівники мас-медіа будуть виконувати свої професійні обов'язки відповідно до європейських норм та стандартів [12].

Для нашого дослідження вартим уваги є діяльність АУП, що спрямована на формування та підтримку груп лідерів-медіапедагогів для початкової, середньої та вищої освіти завдяки:

- підготовці навчальних і методичних посібників для різних аудиторій;
- розробленню онлайн ресурсів для провадження медіаосвіти у неформальній та інформальній освіті;
- залученню світового досвіду з впровадження медіаосвіти;
- створенню можливостей для медіаосвіти упродовж життя в партнерстві з бібліотеками та громадським сектором, зокрема створенню програм навчальних курсів;
- проведенні літньої та зимової школи АУП;
- організації та проведенні міжнародних науково-методичних конференцій «Практична медіаграмотність: міжнародний досвід та українські перспективи»;
- наповненню та просуванню Бібліотеки масової комунікації та медіаграмотності, що містить кращі світові зразки практичних посібників з журналістики, медіаосвіти та праць з масової комунікації, які допомагають українським журналістам та освітянам підвищити свій загальний професійний рівень [12].

АУП широко використовує у своїй діяльності апробовані медіаосвітні методики розвитку медіаграмотності дітей та молоді, а саме розробляє та популяризує онлайн медіаосвітні ігри, наприклад «Медіазнайка» та «Пригоди Літератуса».

АУП щороку проводить науково-методичні конференції, що проводяться за підтримки авторитетних міжнародних і європейських організацій, присвячені проблемам медіаосвіти, зокрема її теоретичним й світоглядним засадам, практичним аспектам розвитку медіаграмотності у дошкільних навчальних закладах та початковій школі, в середніх загальноосвітніх закладах; організаційним та управлінським моделям упровадження медіаосвіти, розвитку медіаінформаційної грамотності.

Для донесення своїх здобутків до більшого кола зацікавлених осіб, а також для сприяння спілкування медіапедагогів у вересні 2013 р. АУП створила інтернет портал «Медіаосвіта і медіаграмотність». Портал має сторінки для: вчителя середньої школи (з градацією по групам класів), для викладачів ЗВО та для медіаспоживачів; мапу медіаосвітніх ініціатив України; розділ новин медіаосвіти; електронну бібліотеку, календар подій, плани уроків, презентації тощо. Нині його активними користувачами є понад 3 тис. осіб [13].

Усвідомлюючи вагомість розвитку цифрових та медіаосвітніх навичок не лише у дітей та молоді, але й громадян інших вікових категорій, колектив АУП за підтримки Міністерства закордонних справ та міжнародної торгівлі Канади (DFATD Canada), у партнерстві трьох організацій: Академія української преси, IREX та StopFake започаткував проект «Програма медіаграмотності для громадян». Його мета – посилення стійкості громадян перед дестабілізуючою силою впливу неправдивої інформації. У рамках проекту було розроблено навчальну програму з медіаграмотності, підготовлено 428 тренерів у 14 областях України, які у свою чергу провели тренінги для понад 15 тис. громадян. Також у рамках проекту було розроблено інформаційну кампанію для підвищення обізнаності громадян в питаннях протидії пропаганді та маніпуляціям.

Не можемо не визнати вагомих й очевидних здобутків зазначених наукових шкіл, які вже стали відомими осередками медіаосвітньої діяльності й навколо яких гуртуються медіаосвітня педагогічна спільнота й громадські об'єднання та організації. Проте, на нашу думку, варто виокремити ще

один медіаосвітній центр, який досяг значних результатів у впровадженні медіаосвіти в навчальний процес, у формуванні наукового підґрунтя, навчально-методичного забезпечення медіаосвітнього процесу – м. Миколаїв. Новим, однак вже добре відомим вітчизняним медіаосвітянам і науковцям осередком медіаосвіти, став Коледж преси та телебачення. Коледж преси та телебачення – єдиний в Україні недержавний вищий освітній заклад II рівня акредитації, який здійснює підготовку фахівців для засобів масової комунікації з 1993 року. Місія Коледжу полягає у створенні умов для функціонування відкритого демократичного суспільства в Україні шляхом підготовки нових фахівців для дійсно демократичних ЗМІ [14].

В основу підготовки фахівців в Коледжі преси та телебачення покладено базову педагогічну технологію, яку було розроблено та впроваджено науково-педагогічних складом освітнього закладу – дидактичний інформаційний простір (ДІП) – система організаційно-педагогічних заходів, що забезпечують створення умов, які сприяють прискореному формуванню професійних якостей особистості та творчому засвоєнню знань. Науково-педагогічний персонал Коледжу не лише готує майбутніх репортерів, але й активно займається питаннями розбудови та науковими пошуками у сфері медіаосвіти та її впровадження в інші освітні заклади в Україні. Автор є директором згаданого Коледжу і безпосередньо очолював процес формування і впровадження медіаосвітніх технологій в навчальний процес.

Графічно відобразимо осередки медіаосвіти в Україні, діяльність яких було описано вище (рис. 1).



Рис. 1. Центри медіаосвіти в Україні.  
Джерело: розроблено автором.

**Висновки і перспективи подальших досліджень.** Зважаючи на викладене вище, можемо констатувати, що нині на теренах України активно функціонують не три, а п'ять центрів медіаосвіти. Кожен з них має свої особливості. Разом з тим, їх об'єднує те, що всі вони провадять науково-дослідну роботу, і водночас імплементують її результати у свою практичну діяльність. Завдяки цим центрам створюється належне навчально-методичне забезпечення медіаосвітньої діяльності для вітчизняних загальноосвітніх шкіл і вищих освітніх закладів. Саме їхніми зусиллями пропагується медіаосвіта. Вони гуртують навколо себе громадські організації та об'єднання, діяльність яких націлено на медіа просвітницьку діяльність для широкого загалу. Перспективи подальших досліджень вбачаємо в аналізі нових тенденцій в провадженні медіаосвіти в Україні, зокрема в умовах тотального дистанційного освітнього процесу, зумовленого поширенням COVID-19.

#### Список бібліографічних посилань

1. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization UNESCO. *Education for the Media and the Digital Age*. Vienna: UNESCO, 1999. P. 273–274.
2. Слабошевська Т. М., Смекалін І. М. *Медіаосвіта в Україні: сучасний стан і перспективи розвитку*. 2013. URL: [http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/4709/1/Slaboshevska\\_Smekalin.pdf](http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/4709/1/Slaboshevska_Smekalin.pdf) (дата звернення: 20.04.2020).
3. Лабораторія психології масової комунікації та медіаосвіти: офіційний сайт. 2020. URL: <http://mediaosvita.org.ua/pro-nas/> (дата звернення: 20.04.2020)
4. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. Постанова Президії Національної академії педагогічних наук України від 20 травня 2010. URL: <https://lobtimucoz.ua/Mediaosvita/001konsepsiavpovadzennamediaosvity.doc.pdf> (дата звернення 20.04.2020).
5. Концепція впровадження медіаосвіти в Україні. Постанова Президії Національної академії педагогічних наук України 21 квітня 2016 р. URL: [www.mediaosvita.com.ua/material/](http://www.mediaosvita.com.ua/material/) (дата звернення: 20.04.2020).
6. Бачинський Д. Медіаосвіта в системі сучасних закладів: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Педагогіка: збірник наукових праць*, 2018. № 25 (2–2018). С. 9–24. DOI: 10.32626/2309-9763.2018-25.19-25
7. Онкович Г. Медіадидактика вищої школи: український досвід, *Вища освіта України*. 2013. №1. С. 23–29.
8. Борко Т. Уроки Школи медіаосвіти на Кінбурні. *Культура і життя*, 2018. № 41. 12 жовтня. С. 10–11.
9. Онкович Г. В. Медіапедагогіка. Медіаосвіта. Медіадидактика. *Вища освіта України*. 2016. №2. С. 63–69.
10. Інститут екології масової інформації: офіційний сайт. 2020. URL: <http://institutes.lnu.edu.ua/mediaeco/> (дата звернення: 22.04.2020).
11. Проекти. Інститут екології масової інформації. 2020. URL: <http://institutes.lnu.edu.ua/mediaeco/research/projects/#> (дата звернення: 20.04.2020).
12. АУП – Академія української преси: офіційний сайт. 2020. URL: <https://www.aup.com.ua/> (дата звернення: 20.04.2020).
13. Портал «Медіаосвіта і медіаграмотність». 2020. URL: <http://medialiteracy.org.ua/> (дата звернення: 20.04.2020).
14. Головченко Г. Соціальна роль медіаосвіти в умовах глобалізаційно-інформаційних змін. *Освіта для миру = Educacia dla pokoju*: зб. наук. пр: у 2 т. Редкол. В. Кремень, В. Коцур, Н. Ничкало та ін. Київ: Видавництво Юрка Любченка, 2019. С. 246–259.

#### References

1. Recommendations Addressed to the United Nations Educational Scientific and Cultural Organization UNESCO. (1999). *Education for the Media and the Digital Age*. Vienna: UNESCO. 273–274.
2. Slaboshevska, T.M., Smekalkin, I.M. (2013). Media education in Ukraine: current state and development perspectives. Retrieved 20/04/2020, from [http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/4709/1/Slaboshevska\\_Smekalin.pdf](http://enpuir.npu.edu.ua/bitstream/123456789/4709/1/Slaboshevska_Smekalin.pdf) (in Ukr.).
3. Laboratory of Psychology of Mass Communication and Media Education. (2020). Official site. Retrieved 20/04/2020, from <http://mediaosvita.org.ua/pro-nas/> (in Ukr.).
4. Concept of Media Education Activity in Ukraine. (2010). Resolution of the Presidium of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine from 20, May, 2010. Retrieved 20/04/2020, from <https://lobtimucoz.ua/Mediaosvita/001konsepsiavpovadzennamediaosvity.doc.pdf> (in Ukr.).
5. Concept of Media Education Activity in Ukraine. (2016). Resolution of the Presidium of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine from 21, April, 2016. Retrieved from 20/04/2020, from [www.mediaosvita.com.ua/material/](http://www.mediaosvita.com.ua/material/) (in Ukr.).
6. Bachynskiy, D. (2018). Media education in modern institutions: domestic and foreign experience. *Pedagogics: collection of scientific papers*. 25 (2–2018), 19–24. doi: 10.32626/2309-9763.2018-25.19-25. (in Ukr.).
7. Onkovych, H. (2013). Media didactics of higher school: Ukrainian experience. *Higher Education of Ukraine*, 1: 23–29. (in Ukr.).
8. Borko, T. (2018). Lessons of Media Education School in Kinburn. *Culture and Life*, 12 October, 41: 10–11. (in Ukr.).
9. Onkovych, H. (2016). Media pedagogics. Media education. Media didactics. *Higher Education of Ukraine*, 2: 63–69. (in Ukr.).
10. Institute of Ecology of Mass Information. (2020). Official site. Retrieved 20/04/2020, from <http://institutes.lnu.edu.ua/mediaeco/> (in Ukr.).
11. Projects. (2020). Institute of Ecology of Mass Information. Retrieved 20/04/2020, from <http://institutes.lnu.edu.ua/mediaeco/research/projects/> (in Ukr.).
12. AUP – Academy of Ukrainian Press (2020) Official site. Retrieved 20/04/2020, from <https://www.aup.com.ua/> (in Ukr.).
13. Portal Media Education and Media Literacy. (2020). Retrieved 20/04/2020, from <http://medialiteracy.org.ua/> (in Ukr.).
14. Golovchenko, G. (2019). Social role of media education in the conditions of global and information changes. In V. Kremen, V. Kotsur, N. Nychkalo (Eds.). *Education for Peace = Educacia dla pokoju*. In 2 vol. Kyiv: Yurko Liubchenko Publishing House. (in Ukr.).

**GOLOVCHENKO Glib,**PhD in Pedagogy, Associate Professor, Director,  
College of Press and Television, Mykolaiv**ANALYSIS OF MEDIA EDUCATION CENTRES' ACTIVITY IN UKRAINE**

**Summary.** Introduction. Currently the age of digital society requires its members to freely acquire new skills for the successful use of the possibilities of the new digital reality – media and information literacy. As a result, media education, which is recognized by UNESCO as a separate field of education, is becoming increasingly important. Ukraine has already some positive achievements in the sphere of media education.

**Purpose.** The paper is aimed at systematizing the experience gained by Ukraine through the prism of media education centers' activity.

**Methods.** A set of theoretical research methods was used to study the areas of Ukrainian media education: a review of the literature, selection and interpretation of results, their systematization and identification of prospects.

**Results.** The activity of 3 recognized domestic centers of media education is described: the Institute of Social and Political Psychology, the Institute of Higher Education of the National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine and the Institute of Ecology of Mass Information. Generalization and systematization of their media educational activities made it possible to distinguish the following criteria: historical, methodological, prognostic.

Thanks to their use, 2 new media educational centers were identified: the Academy of Press of Ukraine and the College of Press and Television in Mykolayiv. The history of their creation, peculiarities of development and introduction of scientific, educational and methodical maintenance are analyzed, the directions of their further activity are outlined.

Originality of the paper lies in the analysis of media education trends in Ukraine through the activity of the acknowledged media education centres and the new ones.

**Conclusion.** A study of the media educational activities of these centers led to the conclusion that they are all similar in their mission – media education. At the same time, they have unique features that are manifested in the practical implementation of media education. It is planned to investigate the peculiarities of media education activity that was totally conducted in the distant form due to COVID 19 pandemic.

**Keywords:** media education; centers; Ukraine; media education activity; analysis.

Одержано редакцією 22.04.2020  
Прийнято до публікації 12.05.2020